

Az építőiparnak hatalmas tartalékai vannak az információs technológiák adaptálásában. Az elkövetkezendő 10–15 év forradalmasítani fogja az angol építésügyet – mondta ezzel kapcsolatban Brian Hall. Ezt a fejlődési kényszert természetesen a politikai, gazdasági és környezeti tényezők együttese idézi majd elő.

A 70 éves angol Építéstudományi Intézet műszaki, jogi, gazdasági, kereskedelmi és személyre szóló információs tevékenységével, a fejlődési folyamatokat értékelő és előrejelző munkájával eddig is jelentős szereplője volt az európai építéskutatásnak. Most a kelet-európai országokban kíván – tevékenysége bővítésével – intenzív partner lenni.

Hall előadásában élénk érdeklődést váltottak ki az angol építőiparban alkalmazott ún. "project" és "non-project" típusú információs szolgáltatások, amelyek az európai információs folyamatban is egyre jobban elterjednek, és már Magyarországon sem teljesen ismeretlenek.

Az IUBC főtitkára, Anne Volbeda az egységesedő Európa építésügyi információs feladatainak ellátásában fontos segédesszköznek minősítette az IUBC-CIB *Survey of product information c.*, valamint a *Directory of Quality Approval Systems and Assessment Procedures in Various Countries c.* publikációit. Szerinte igen rövid időn belül számítani lehet az elektronikus adatcsere (EDI) hegemoniájára az összes építéssel kapcsolatos műveletben, tehát a termékbeszerezésben, kereskedelemben, szállításban és felhasználásban egyaránt.

Ehhez kapcsolódva Bakonyi Péter felvillantotta a magyar információs infrastruktúra fejlődésének eredményeit és trendjeit, az IZF jelenlegi állását és a továbbfejlesztés kilátásait.

W. Wissmann előadásában az információs infrastruktúra nemzetközi integrációjának – nem túlzás a jelző – szédítő perspektíváját fejtette ki. Előadását a számunk 157–165. oldalán teljes terjedelmében közöljük.

Pozsgay Lajos a nyugat–keleti kapcsolatok egyik leghatásosabb szervezete, az EUROBUILD jelentőségét ismertette a képzés, a környezetvédelem, az épületfelújítás, az ipari beruházások szempontjából. Ez a szervezet időközben a PHARE-program építőipa-

ri vonatkozásainak megvalósításába is bekapcsolódott, amiben hazai kulcspartnere az ÉTK.

A tanácskozáson az is bebizonyosodott, hogy a kelet-európai építésügyi információs intézmények meglehetősen hasonlóan reagálnak a közelmúltban végbement politikai és gazdasági kihívásokra. A piaci viszonyok átmenetek nélküli beköszöntése, a központi támogatások gyors megszüntetése kényszerpályára terelik ezeket az információs intézményeket. Ezért sebtében új, eladható, a piacot állandóan figyelemmel kísérő információs szolgáltatásokat kell – kellene – kialakítaniuk, mind a belföld, mind a külföld számára – tünt ki a lengyel előadó, H. Walcerz fejtegetéseiből.

A tanácskozáson végül, de nem utolsósorban szerepelt maga az építés a rá jellemző sokféle irányzattal és trenddel, hiszen ez az a színtér, ahol az építésügyi információ felhasználói élnek és dolgoznak. D. Hasol a második világháború utáni építészeti irányzatok bemutatásával, az új anyagok, szerkezetek, technológiák kifejlesztésére gyakorolt hatásával, illetve az előttünk kibontakozó "high-tech" építéssel foglalkozott. E tekintetben az információs szolgáltatások szempontjából is elsőrendű fontosságú a jó piacismeret, az európai kultúra, az innovációs készség, a technológiák ismerete és a jó nemzetközi kapcsolatok megléte. Előadása mindemellett figyelmeztetett: a világ nem csupán Európából áll. (Ma ezt sokszorosan érezzük!)

Úgy véljük – emlékeztetett a tanácskozás kihívásaira a házigazda, Hamvay Péter –, hogy a legjobb válasz az újabb és újabb hazai és nemzetközi szolgáltatás: így pl. a Magyarország Európában információs csomag, a legkülönbözőbb piaci információs szolgáltatások és kiadványok, a tanfolyamok és szemináriumok, a kapcsolatteremtés. Ilyen kitörési lehetőség a tanácskozáson ismertetett lengyel építésügyi információs periodikumok és új szolgáltatások sora is. Gazdasági teljesítőképességünk növekedése nem utolsósorban függ az információs technológiák gyors fejlődésétől.

Gáspár Lászlóné
(Építésügyi Tájékoztatási Központ)

Könyvtári számítógépes programok bemutatója az Országos Széchényi Könyvtárban (1991. február 14–15.)

Könyvtári célrendszerből utoljára 1986-ban, öt évvel ezelőtt láttunk bemutatót (I. TMT, 33. köt. 5–6–7. sz. 1986). Az akkorit a Commodore–64-es számítógépek túlsúlya jellemezte, alig akadt a szemlén szerepeltek között személyi számítógépre írt program. A magyarázat egyszerű: a könyvtárak többségében még egy Commodore–64-eshez is csupán vágyalom volt hozzájutni. Az invenciózus prog-

ramozók azon tüsténkedtek, hogy e sokrétűen programozható, de mégiscsak nagyon szerény memóriával bíró gépecske minden szabad bájóját kihasználják a nagy adattömegű könyvtári feldolgozásban. Mi sem jellemzi jobban az öt évvel ezelőtti – hangsúlyozom: az akkori lehetőségekhez kényszerűen hozzáidomult – felfogást, mint az, hogy még az informatika jeles szakemberei is elhitték magukkal: a megyei könyv-

tárak állományának feldolgozását sem volna oktondiság egy ügyes C-64-es programmal megkezdeni.

Most a Könyvtártudományi és Módszertani Központ (KMK) szervezésében a Könyvtártudományi Szakkönyvtárban (nagy felfedezés, hogy a Budavári Palota e szintje kitűnő és elegáns kiállítási terület!) rendezett bemutatón már egyetlen C-64-re írt program sem szerepelt, illetve mindössze egy összefüggő szerkesztési-indexelési rendszer adatbeviteli részszközékeként fordult csak elő ez a magánhasználók körében ma is (méltán) népszerű gép. Megjelent ellenben a CD-ROM, a karakterfelismerő és -beolvasó technika, és egynéhány olyan rendszer is, amely a könyvtáron át keres magának utat a különféle szolgáltatások otthoni számítógépről elérhető kényelmének ígéretével.

A kétnapos rendezvénynek mintegy hétszázötven látogatója volt, 25 kiállító harmincegy terméket vonultatott fel. Noha a bemutatott programok sokszínűségük ellenére sem tükrözték a teljes hazai kínálatot, de általános következtetésre alkalmas keresztmetszetet mégis adtak.

"Vásári" beköszöntőt Sente Ferenc, a KMK igazgatója tartott.

"Reményeim szerint most itt hagyományt teremtünk. Ez a nap úgy vonul be a hazai könyvtár és informatika történetébe, hogy 1991-ben elhatározottat, miszerint gyertyaszentelő után az első újhaldkor esztendőről esztendőre legyen programbörze Budavárában. És már látom lelki szememmel, hogy ami ma szerény ügyként indul, túlnövi majd az ország határait, és európai programbörzeként válik valamennyiünk közös vívmányává. Úgy legyen.

Ami azonban a tréfásan mondott, de komolyan gondolt bevezetőhöz hozzátartozik: a tegnap délutáni »bejárás« arról győzött meg, hogy valóban fontos és hiányt pótló vállalkozással rukkoltunk elő. Remélem, holnap sem lesz okunk arra, hogy ne ezt gondoljuk, és csalódottak legyünk. Ebben az időszakban fontos, hogy higgyünk a jó szándékú kezdeményezésekben, mert még nincsenek nagy elkülönülések a munkamegosztásban; a fejlesztők, a tervezők, a kivitelezők, a forgalmazók majdnem ugyanazok a személyek és intézmények. Ebben a szűzi állapotban nagy a várakozás a könyvtári szakemberek körében is és a felhasználók szélesebb körében is az informatika vívmányai iránt. Ezek a kezdeményezések nagyon sok biztatást jelentenek valamennyiünk számára.

A jófajta börzéhez, vásárhoz jó vásári hangulat is kívántatik. Ennek a sokadalomnak az árukínálat, az adás-vétel mellett a találkozás a másik értelme. Hiszem, hogy ma is így van, s hogy akik eljöttek ide bemutatóként, azok bár eladni is szeretnének, jelentőséget tulajdonítanak annak is, hogy megismerkedhetnek egymással, szót válthatnak régi és új ismerősként, kaphatnak ötleteket, és kaphatunk jó megrendeléseket."

Aladics Sándornak, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság fősztályvezető-helyettesének előadását azért kísérte izgalom, mert a hazai információs inf-

rastruktúra utóbbi néhány évnyi és reménybeli továbbfejlődésének vázolója közben a kormány éppen a nemzeti erőforrások erre fordítható hányadáról tárgyalt. Azóta megtudtuk: az OMFB összesen ötmilliárd forint értékű pályázatot hirdetett meg a február 18-án nyilvánossá vált pályázaton.

A könyvtárügyben dolgozóknak rendkívül tanulságosak lehetnek Aladics Sándor tanácsai, amelyekkel az egységes, a szakmán belül pontosan egyeztetett koncepción alapuló pályázatra bízottat. Mindaz, ami az elmúlt években a hazai információs és könyvtári műhelyekben történt a tájékoztatás gyorsítása, korszerűsítése terén, még a hazánkban járt világbanki delegáció figyelmét is kiérdemelte. Úgy tűnik, a Nyugat szívesen áldozna és adna kölcsönt a máris elismerést kivívott munka folytatására, de mindennek előtt egy "egységes arculatú" nemzeti programot támogatna szívesen. Egyeztetett elképzelésekkel a nemzeti könyvtár, minden kutatóintézeti, közművelődési és szakkönyvtári, felsőoktatási és egyéb könyvtári hálózat óriásit léphetne előre: felhasználhatná a ma elérhető legkorszerűbb technikát, csatlakozhatna Európa és a világ már működő és bevált információs láncához. A sosem elégszer hangsúlyozott mottó: *az egység, amely mögött nemzeti garancia húzódik meg...*

A rendezvény második napjának délutánját a házigazdák szakmai megbeszélésre invitálták a kiállítókat és az érdeklődő közönséget. A beszélgetés legfőbb tanulsága, hogy noha sokat haladt előre a könyvtárak számítógépesítése, nem beszélhetünk még befejezett folyamatról. Éppen ezért hasznos lenne minden évben hasonló bemutatót rendezni, hogy a programkészítők kínálata és a felhasználó könyvtárak igénye mihamarabb és minél szélesebb körben találkozhasson. Ezt az is indokolja, hogy a felmérés szerint a programkészítés "átfutási ideje" jelentősen csökkent, nyilván a feladat nagyságától függően hat hónaptól legfeljebb másfél-két évig terjed.

Kevés (egyesekek szerint teljességgel hiányzik) a könyvtári munkafolyamatokat egészükben és korrekten kiszolgáló program, s a bírálatok között olyan vélemény is akadt, hogy nem igazán profi szintűek a könyvtáraknak kínált programok. Némelyik azért nem, mert használata nehézkes, másoknál a képernyőkezelést minősítették alacsony színvonalúnak. Azt azonban sejteni lehet, hogy a hazai könyvtárak számítógépesítésében fordulat előtt állunk. Lehet, hogy a CD-ROM immár technikában és árban is elérhető közelsége változtatja meg gyökeresen az eddig jobbára egy-egy PC képében mutatkozó gépesítést.

A programok között feltűnően sok a MikroISIS-változat, illetve ennek alkalmazása, immár nemcsak sejtetve, hanem egyértelműen jelezve, hogy korlátai, bizonyos alkalmazási kényelmetlenségei ellenére is ez a rendszer vezeti nálunk a ranglistát. Elsősorban ezért, és mivel ehhez lehet a legkönnyebben, legolcsóbban hozzáférni, ez a közvetítőnyelv a saját és a CD-ROM adatállományok között mindkét e technikát

bemutató vállalkozó (TUDORG, Teleinfotéka) kínálatában.

A következőkben (betűrendben) a bemutatott programokat, számítógépes könyvtári rendszereket soroljuk fel. Részletesebb ismertetésükre a TMT egy későbbi számában térünk vissza.

Bernhardt katalóguskarton számítógépre (leporelló formában) és egyidejűleg többdarabos másolásra
CD-ROM kiadói rendszer, CD-ROM-forgalmazás
COCTEL szolgáltatói programcsomag
Desire állománygyarapítási nyilvántartó
FINESSE magyar nyelvű kiadványszerkesztő program
HUN bibliográfiakészítő
HungALIS integrált könyvtári információs rendszer
IBAS IV-BIBLIO integrált könyvtári feldolgozó rendszer honosított változata
IKB (időszaki kiadványok bibliográfiája) adatbázis
KATAL katalóguscédula-készítő (címleíró)
KARDEX komplex folyóirat-nyilvántartó
Könyvadatbázis (gépi rekordokban)
KTLELT állomány-ellenőrző
KTRKS kölcsönzés-nyilvántartó

Leltári nyilvántartó és ellenőrző rendszer
Libsys 2000 kölcsönzés-nyilvántartó
MANCI Magyar és Nemzetközi Cikk adatbázisa
PCLIB komplex könyvtári rendszer PC-re és Novell-hálózatra
PERIODIKA időszakkiadvány-nyilvántartó, -feltáró
Precis 2.1 indexelőrendszer
PRESSDOK sajtótájékoztató
Regiszter (folyóirat-érkeztető és -nyilvántartó rendszer)
REP információ-visszakereső, repertóriumkészítő
STADAT statisztikai gyorsinformációs rendszer
SZIRÉN formai és tartalmi feltáró könyvekhez, folyóiratcikkekhez
TEXTAR könyvtári adatbázis-kezelő
TEXTBANK szöveges dokumentációfeldolgozó és -kereső rendszer
TEXTCON szövegkonvertáló
VIKON videokölcsönzés-nyilvántartó
WORD-HU magyar ékezetes kiegészítés Microsoft WORD 5.0 szövegszerkesztő programhoz

Fejős László
(OSZK – KMK)

EXPONENT[®] **COLLECTION**

Igényeseknek időtakarékos irodatechnika

EXPONENT

Modulrendszerű számítástechnikai tárolóeszköz-család

- Floppyk és egyéb adathordozók tárolására alkalmas összekapcsolható elemek;
- Mikrofilm- és mikrofisk-tárolók;
- Leporellók rendszerezett tárolására alkalmas mappák és állványok;
- Floppyk és CD-k szállítására használható diplomatakezek;
- Mindezek egymással tetszés szerint kombinálható és bővíthető egységek.

Termékeink az IFABO 91 alatt az A pavilon 213/E standon is megvásárolhatók.

Vevőszolgálat és termékbemutató:

SORTIMENT Kereskedelmi Kft.

EXPONENT Iroda

Budapest VIII., Baross u. 61. III. 309.

Tel.: 134-1504/148, 134-2156

Fax: 113-9210